

Завідувач кафедри політичних наук і права
/Перегуда Є.В./

21 червня 2022 р.

Розробники силябусу
/Перегуда Є.В./
/Бурда І.О./

СИЛАБУС
Політична географія
(назва освітньої компоненти (дисципліни))

1) Шифр за освітньою програмою: ВК06				
2) Навчальний рік: 2022/2023				
3) Освітній рівень: перший рівень вищої освіти (бакалавр)				
4) Форма навчання: денна				
5) Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»				
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 052 «Політологія», ОПП «Політичний менеджмент»				
7) Статус освітньої компоненти: вибіркова				
8) Семестр: III				
9) Контактні дані викладача: доцент Бурда Інна Олександрівна, к.і.н., доц. (097)512-44-12; burda.io@knuba.edu.ua Телефон кафедри – (044) 241-55-66; Профіль викладачів на сайті КНУБА http://surl.li/fjwdi . День та час проведення консультацій – середа, 15.20-16.00, ауд.443.				
10) Мова викладання: українська				
11) Пререквізити: «Вступ до спеціальності», «Історія зарубіжних політичних вчень», «Історія політичної думки України», «Історія держави і права зарубіжних країн».				
12) Мета курсу: засвоєння студентами знань про територіальні аспекти політичної сфери суспільного життя, про вплив політичних чинників на розвиток і розміщення господарських об'єктів, стан довкілля, життя і діяльність людей, міжнародне співробітництво, формування розуміння проблеми економічного і політичного співробітництва країн, тенденцій розвитку міжнародного поділу праці, світових політичних процесів та політичних процесів в Україні, систематизація знань про природу, населення, господарство, культурно-історичні особливості, внутрішні просторові відмінності країн, їх функціонування і занепад, розкриття особливостей сучасної політичної картини світу.				
13) Результати навчання:				
№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання компетентності
1.	ПРН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекція, практичні заняття	ІК СК01 СК03 СК06 СК09

3.	ПРН08. Вміти використовувати базовий категорійно- понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК04 СК01 СК03 СК06 СК09
4.	ПРН10- Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних, ідеологічних контекстах.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК04 СК01 СК03 СК06 СК09 ДСК02
5.	ПРН13. Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК04 СК01 СК03 СК06 СК09 ДСК2

У результаті вивчення дисципліни студент повинен знати:

- особливості просторового повороту в соціальних науках на зламі ХХ-ХХІ ст.;
- об'єкт, предмет політичної географії
- основні політологічні концепції просторового соціально-політичного розвитку;
- термінологічний апарат політичної географії;
- закономірності та особливості впливу географічного чинника на соціальні відносини та на політичні відносини між державами та всередині окремих держав;
- особливості культурно-історичного розвитку країн;
- структуру та форми державного устрою держав сучасного світу;

вміти:

- логічно і послідовно викладати свої знання;
- аналізувати літературу з різноманітних дисциплін щодо країнознавчої інформації;
- розуміти тенденції та закономірності історичних, політичних, соціальних тощо явищ та їх вплив на розвиток країн світу;
- характеризувати вплив географічного чинника на політичний розвиток країн та регіони світу.

14) Структура курсу:

Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Лабораторні заняття, год.	Курсовий проект/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійні роботи здобувача, год.	Форма підсумкового контролю
26	24		Контрольна робота	40	залік
Сума годин:				90	
Загальна кількість кредитів ECTS				3	
Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:				50(1,67)	

15) Зміст курсу:

Тематика лекцій та практичних занять:

Змістовий модуль 1. Політична географія: вступ до курсу

Тема 1. Просторовий поворот в соціальних науках. Філософські та політологічні концепції суспільно-політичного розвитку (Л 2 год., Пр3 2 год.).

Тема 2. Політична географія як наука та навчальна дисципліна (Л 2 год.).

Змістовий модуль 2. Характеристика країн та регіонів світу.

Тема 3. Регіоналізація країн світу (Л 8 год., Пр3 8 год.).

Тема 4. Світові міста (Л 2 год., ПрЗ 2 год.).

Змістовий модуль 3. Геополітичні аспекти політичної географії.

Тема 5. Світові та регіональні організації (Л 2 год., ПрЗ 2 год.).

Тема 6. Політична карта світу: сучасний стан та тенденції змін. «Гарячі точки» планети (Л. 4 год., ПрЗ 4 год.).

Змістовий модуль 4. Політична географія України.

Тема 7. Географічна структура України (Л 2 год., ПрЗ 2 год.).

Тема 8. Етнодемографічні та релігійні чинники політичної географії України (Л 2 год., ПрЗ 2 год.).

Тема 9. Партийна та електоральна географія України (Л 2 год., ПрЗ 2 год.).

Тематика індивідуальних завдань та контрольних робіт (на вибір студентів)

Країна Західної Європи

1. ЄС на початку XXI ст.: проблеми і перспективи.
2. Політична система країн Західної Європи: чергування правих і лівих.
3. Німеччина і Франція: становий хребет об'єднання Європи.
4. Євросоюз як геополітичний та гео економічний чинник сучасного світу.
5. Україна та ЄС.
6. Країни Західної Європи за межами ЄС: причини та наслідки.
7. Шведська модель суспільства: капіталізм чи соціалізм.
8. Карликові держави Західної Європи.
9. Дезінтеграційні процеси в регіоні.
10. ЄС та НАТО.
11. Нейтральна Швейцарія.
12. Нідерланди: вічна боротьба з морем

Країни Центральної Європи

1. Країни колишньої Югославії: спільна історія та різне сьогодення.
2. Постсоціалістична країна Словенія.
3. Албанія: міфи та реальність.
4. Польща: проблеми регіонального лідерства.
5. Словаччина: між Чехією та Україною.
6. Румунія: основні вектори розвитку.

Країни Східної Європи

1. Країни Балтії, історія інтеграції в ЄС і НАТО.
2. Білорусь: останній бастион авторитаризму в Європі.

Країни Євразії

1. Політична ситуація на Північному Кавказі.
2. Природно-ресурсний потенціал Казахстану.
3. Туреччина: між Європою та Азією.
4. Пантюркізм: проблеми та перспективи.

Країни Закавказзя

1. Освоєння азербайджанського сектору Каспійського моря.
2. Геополітичні чинники в долі країн регіону.
3. Перспективи економічного розвитку Вірменії.

Країни Центральної Азії.

1. Узбекистан: регіональне лідерство.
2. Туркменистан: принципи самореалізації.
3. Таджикистан: перспективи розвитку.
4. Особливості розвитку Киргизії.
5. Ісламський фундаменталізм у Центральній Азії.

Країни Південно-Західної Азії

1. Ізраїль: стратегія і тактика виживання у ворожому оточенні.
2. Саудівська Аравія – земля пророка Мухаммеда.
3. Іран: намагання регіонального лідерства.
4. Війна в Іраку.
5. Нафтоекспортні країни Перської затоки.

6. Афганістан: розвиток на сучасному етапі.

Країни Південної Азії

1. Індія – супердержава XXI ст.
2. Індійсько-пакистанський конфлікт: перспективи вирішення.
3. Военні конфлікти в регіоні: причини та наслідки.
4. Непал: між минулим і майбутнім.
5. Тамільське питання в Індії та Шрі-Ланці.
6. Мальдіви: проблеми та перспективи розвитку.

Країни Східної Азії

1. Китай: комуністи будують капіталізм.
2. Концептуальна криза Японії.
3. Дві Кореї: проблеми та перспективи об'єднання.
4. Монголія: глухий кут регіону.
5. Тихий океан у долі країн регіону.

Країни-Південно-Східної Азії

1. Лідер регіону Індонезія.
2. Загадковий Бруней.
3. Шлях Сінгапура: виняток часу чи майбутнє всього людства.

Країни Північної Америки

1. США: проблеми світового лідерства.
2. Внутрішні проблеми США.
3. НАТО: принцип співробітництва.
4. Природно-ресурсний комплекс Канади.
5. Мексика: популяційна експансія на північ.

Країни Центральної Америки

1. Куба в XXI ст.
2. Гаїті: в тенетах парламентської нестабільності.
3. Панама та Панамський канал.
4. Ямайка: від стагнації до процвітання.

Країни Південної Америки

1. Широкомасштабні освоєння внутрішніх районів Бразилії: проблеми і перспективи.
2. Наркоэкономика та наркополітика в Південній Америці.
3. Чилі після Піночета.
4. Антиамериканські настрої в Латинській Америці.
5. Болівія: проблема виходу до моря.
6. Багата та бідна Аргентина.

Країни Північної та Західної Африки

8. Єгипет: між Європою, Азією та Африкою.
9. Ісламський фундаменталізм у країнах Північної Африки.
10. Гігант Африки – Нігерія.
11. Ліберія: створена афроамериканцями.
12. Свій шлях Лівії.
13. Етнічні проблеми країн Західної Африки.

Країни Центральної та Східної Африки

1. Сомалі: постійна нестабільність.
2. Демократична республіка Конго: природно-ресурсний потенціал і політика.
3. Центрально-Африканська Республіка – невідома країна Африки.
4. Збройні конфлікти у Східній Африці.

Країни Південної Африки

1. Південно-Африканська Республіка: проблеми побудови багаторасового суспільства.
2. Пустельна Намібія.

3. Карликові країни Південної Африки.
4. Свій шлях Зімбабве.

Австралія та Океанія

1. Природно-ресурсний потенціал Австралії.
2. Нова Зеландія: подолання синдрому віддаленості від світу.
3. Науру: пошук майбутнього.
4. Фіджі – райські острови Океанії.

Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Студенти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг 18-24 сторінок А4 тексту (кегль Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях. Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до закінчення семестру.

Заняття із захисту індивідуальних завдань призначаються не пізніше, ніж за 1 тиждень до закінчення семестру. Викладач має право вимагати доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає вимогам.

16) Основна література:

Сюткін С.І. Політична географія : навчальний посібник. Суми : ТОВ «ВПП «Фабрика друку», 2017. 120 с.
Лизогуб В.А. Країнознавство : підручник. Харків : Право, 2019. 384 с.

17) Додаткові джерела:

- Атлас нового адміністративно-територіального устрою України; новий районний поділ та територіальні громади: 2020. Міністерство розвитку громад та територій України, ОБСЄ, Тов-во дослідників України, 2020. URL: <http://surl.li/dbgau>.
- Босчко В., Ганжа О., Захарчук Б. Кордони України: історична ретроспектива та сучасний стан. К.: Основи, 1994. 168 с.
- Василевич Ю. В. Чорноморська концепція Юрія Липи у геополітичній думці України. Наукові праці. Політологія. 2012. Випуск 166. Т. 178. С. 8-11
- Вегеш М. Геополітика. Актуальні проблеми політичної науки. Випуск перший. Ужгород: «ФОП Сабов А.М.», 2017. С. 121-143.
- Верменич Я.В. Регіональна інтеграція в умовах глобалізації: теорії та сучасні реалії. К.: Інститут історії України НАН України, 2018. 351 с.
- Дністрянський М. С. Етнополітична географія України: проблеми теорії, методології, практики / М. С. Дністрянський. – Львів, 2006
- Дністрянський М. С. Політична географія та геополітика України: Навч. посібник / М. С. Дністрянський. – Тернопіль, 2010.
- Дністрянський М. С. Україна в політико-географічному вимірі. Львів: ЛНУ, 2000. 310 с.
- Донцов Д. Московська отрута. К.: ФОП Стебеляк, 2015. 296 с.
- Дубович І.А. Країнознавчий словник-довідник. К.: Вища школа, 2008. 839 с.
- Загребельний І. Міжмор'я: майже втрачений шанс. К.: ФОП Халіков, 2019. 418 с.
- Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті / переклад з англ. Надія Коваль. 2-ге видання. К.: Наш формат, 2018. 320 с.
- Павлов С. В., Мезенцев К. В., Любіцева О. О. Географія релігій. К.: АртЕк, 1999. 504 с.
- Панчук М., Євтух В. Етнополітичні процеси в Україні: регіональні особливості: Монографія / М. Панчук, В. Євтух, В. Войналович, В. Котигоренко, О. Калакура, Н. Кочан, Н. Макаренко, Т. Горбань, О. Ляшенко, Л. Ковач. – К., 2011
- Петрінко В. С. Світовий процес і геополітика: Методичний посібник. Ужгород, 2014. 164 с.
- Світова гібридна війна: український фронт / За загальною редакцією В. П. Горбуліна. К.: НІСД, 2017. 496 с.
- Скорик М.Л., Харічков С.К., Андерсон Н.В. Єврорегіони на кордонах України / М. Л. Скорик, С. К. Харічков, Н. В. Андерсон. – Одеса, 2010
- Шашко Я.С., Сюткін С.І. Типізація столиць країн світу // Наукові записки СумДПУ імені А.С. Макаренка. Географічні науки. – Вип. 1. – 2010. – С. 102-106.
- Сюткін С.І. Політична карта світу як супероб'єкт політичної географії // Наукові записки СумДПУ імені А.С. Макаренка. Географічні науки. – Вип. 1. – 2010. – С. 82-87.
- Сюткін С.І., Зінченко І.В. Функції державних кордонів // Наукові записки СумДПУ імені А.С. Макаренка. Географічні науки. – Вип. 1. – 2010. – С. 93-99.
- Топчиев А. Г. Пространственная организация географических комплексов и систем / А. Г. Топчиев. – К., 1988.
- Трохимчук С. В., Федунь О. В. Політична географія світу: Навч. посібник / С. В. Трохимчук, О. В. Федунь. – К., 2007.

Інформаційні ресурси

Освітній сайт КНУБА – org2.knuba.edu.ua

18) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю залік

Поточне оцінювання				Індивідуальне завдання	Сума балів
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	ЗМ4		
15	25	20	20	20	100

19) Умови допуску до підсумкового контролю:

1. Студенту, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.
2. Студент, який не здав та/або не захистив індивідуальне завдання, не допускається до складання заліку.
3. Студент має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться до студентів на початку вивчення дисципліни.

20) Політика щодо академічної доброчесності

1. Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

2. Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій студентів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Політика щодо відвідування

1. Студент, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату ФУПП документ, який засвідчує ці причини.
2. Студент, який пропустив лекційне заняття, повинен законспектувати зміст цього заняття та продемонструвати конспект викладачу до складання заліку.
3. Студент, який пропустив практичне заняття, повинен законспектувати джерела, які були визначені викладачем як обов'язкові для конспектування, та продемонструвати конспект викладачу до складання заліку.
4. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

21) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:

<https://org2.knuba.edu.ua/user/index.php?id=3772>